

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracji: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Anglia. — Belgia. — Holandia. — Włochy. — Rosya. — Montenegro. — Turcyja. — Azja. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 11. maja. Według uchwały wys. ministerstwa oświecenia z dnia 30. marca r. b. l. 2705 raczył Jego Ces. król. Apostolska Mość najlaskawiej zezwolić na utworzenie osobnej szkoły realnej o sześciu klasach we Lwowie, w taki sposób, ażeby istniejące przy tutejszej akademii technicznej dwie klasy wyższej szkoły realnej połączone z obydwoma rokami niekompletnej niższej szkoły realnej przy gr. kat. głównej szkole wzorowej i za pomocą stopniowego dodawania brakujących jeszcze dwóch lat utworzono kompletną szkołę realną o sześciu klasach. — Utworzenie tego dla rozwoju handlu i przemysłu w tej stolicy krajowej tak ważnego zakładu naukowego, którego potrzeba od dawna czuć się dawała, przyspieszyła Lwowska gmina miejska obowiązując się z uznania godną gotowością, że w duchu Cesarskiego postanowienia z dnia 2. marca 1851 postara się własnym kosztem o potrzebny na umieszczenie tego zakładu naukowy lokal, o utrzymanie i wewnętrzne urządzenie tego lokalu, o oświetlenie i opał, o środki naukowe i o utrzymanie potrzebnej służby, a Jego Cesarska Mość najlaskawiej zezwolić raczył, ażeby przypadająca przewyżka wydatku na płacę nauczycieli przy wyższej szkole realnej opędzano z funduszu szkolnego.

Gmina miasta Lwowa wyznaczyła już na umieszczenie wyższej szkoły realnej dostateczne i zamierzonemu celowi odpowiadające lokalności na drugim piętrze tutejszego gmachu ratuszowego obejmujące całe północne i zachodnie skrzydło i część południowego i zachodniego frontu i poczyniono już potrzebne dalsze przygotowania tak dalece, że zakład ten naukowy już z początkiem roku szkolnego 1856/7 będzie otwarty. C. k. Prezydum Namiestnictwa podaje to do powszechnej wiadomości z wyrazem uznania chwalebnych zobowiązań przyjętych ze strony gminy miasta Lwowa ku podniesieniu oświaty.

Sprawy krajowe.

(Ułaskawienia. — Udział Wenecyi w przedsiębiorstwie egipskiem.)

Wiedeń, 13. maja. Jego Excelencya jeneralny gubernator Lombardzko-Weneckiego królestwa, feldmarszałek hrabia Radetzky dozwolił wygnaćcom politycznym Michele Cassich, Tommaso Hafner, Giovanni Millich, Emilio Moinardi i Vincenzo Conte Burovich bezkarnego powrotu do c. k. państw austriackich.

— Na posiedzeniu rady gminnej w Wenecyi z 9. z. m. uchwalono na wniosek rady gminy, Dra A. Mocenigo ze względu na ważność kanału Suez dla handlu Wenecyi, mianować komisję z poleceniem, by przedsięwzięta potrzebne rozpoznania, wchodziła w układ z różnymi kupcami, przyczyniała się do zawiązywania bezmiennych towarzystw i używała wszelkich potrzebnych środków do zapewnienia Wenecyi stosownego udziału w przedsiębiorstwie obiecującym tak wielkie korzyści — i wyznaczyło tymczasowo na potrzebne wydatki fundusz w kwocie 10.000 lirów.

Anglia.

(Przygotowania uroczystości publicznych. — Rozkaz dzienny brygadiera 3. pułku.)

W arsenale w Woolwich robią wielkie przygotowania do ogni sztucznych, które spalone być mają 19. maja r. b. Pracuje nad tem około 3000 męczuzn i chłopców dniem i nocą (wczoraj 7. maja doznało 12 z nich znacznego uszkodzenia przez eksplozję), a 90 cieśli stawia rusztowania potrzebne. Rząd nie szczędzi wydatków na to widowisko dla ludu. Opowiadają sobie już teraz o kaskadach ognistych 100 stóp wysokości, o młynkach ogniem ziejących i tym podobnych cudowiskach. Dyrekcya gmachu kryształowego w Sydenham przygotowuje inny znów festyn na cześć zawartego pokoju. — Poleciała baronowi Marochetti sporządzenie pomnika w pamięć zmarłych w Skutari żołnierzy angielskich, jak niemniej i trofey pokoju, która 10go maja odsłonięta być ma w obecności Królowej i wielu znakomitych gości sproszonych.

— W owym czasie, gdy część angielsko-niemieckiej legii obywatelskiej pod Konstantynopolem, wydany został podług gazety magdeburgskiej następujący szczególny rozkaz dzienny:

„Brygadyer dowiedział się o tem z wielkim bolem serea, że żołnierze 3. pułku lekkiej piechoty zrobili otwór w podłodze swoich koszar, by się dostać do składu araku w komisaryacie. Jestto drugi czyn haniebny, jakiego dopuścił się ten pułk od czasu wylądowania swego w tem miejscu. Wszystkich zacnych i dobrze myślących żołnierzy tej brygady musi oburzać tak niecne i haniebne postępowanie niektórych ich kolegów, ponieważ rzuca hańbę na całą brygadę i pozbawia ją dobrego imienia. Porucznik K. każe przeto poustawiać osobne stráže w koszarach, gdziekolwiek następcza się najmniejsza sposobność do podobnych kradzieży. Będzie także łaskaw użyć wszelkich środków, jakie ma do dyspozycyi, by odkryć winowajców, którzy mają być niezwłocznie jak najsurowiej ukarani. Żołnierze armii Jej król. Mości są opłacani od rządu, by strzegli jego własności, nie zaś rozkradali ją i niszczyli. Przykro brygadyerowi nawet pomyśleć o tem, że wśród tylu godnych i poczciwych ludzi, którzy zostają pod jego dowództwem, znajdują się także złodzieje i łotry. Ta hańba ciąży na całym 3cim pułku i przeto jest obowiązkiem jego odkryć właściwych winowajców, by hańbę tę zdjąć z całego korpusu i rzucić na tych, którzy istotnie zawinili. Jeśliżby żołnierze tego pułku niebyli w stanie tego uczynić, tedy mogłoby tylko przyszłe nienaganne ich postępowanie zatrzeć tę plamę, która ciąży na całym tym korpusie.“

Belgia.

(Proces dziennikarski)

Rząd belgijski wytoczył proces dziennikowi *Le Nation* za obrażający przeciw familii królewskiej wymierzony artykuł.

Holandya.

(Poczta z zamorskich kolonii.)

Z Batawii donoszą pod dniem 15. marca: Na południu wyspy Nias, zaszły zatargi między naczelnikami nad odnogą Lagoendie. — Ażeby zuchwałość tych naczelników poskromić, wyprawiono holenderski bryg wojenny „Banda“, tudzież 3 krzyżowce i 2 lądowe łodzie na odnogę Lagoendie koło Padang, które dnia 2. b. m. tam zawinęły. Zaraz za przybyciem wysadzono na ląd 111 ludzi piechoty, i wzmocniono 24 majtkami i dodano czterech artylerzystów z jednym moździerzem, pod wodzą kapitana de Vos, dwóch oficerów i porucznika marynarki drugiej klasy Schuurmanna. Rozpoczęte negocyacje wypadły niepomyślnie, musiano więc wystąpić przeciw burzycielom pokoju, ażeby zatwózeniem osiągnąć czego się domagano. Dnia 6. stycznia wyruszyła zbrojna siła na Kampong Orabilie i napotkała zasieki, których niepodobna było uprzętać. Przyszło do walki, w której się Orabilowie dobrze bronili. Z holenderskiej strony poległo dwóch ludzi, a kilku odniosło rany. Major Schwenk walczył na czele tyralierów, ale po niejakej chwili ugodzony strzałem śmiertelnie, umarł w nocy 7. stycznia. Przewaga była znaczna i wynosiła przeszło 5000 zbrojnych ludzi, dla tego Holendrzy licząc już 3 poległych i 14 rannych rozpoczęli odwrót, który tem bardziej był potrzebny, że będąc oddaleni 3 mile od brzegu, przy większych stratach, nie mogli byli go skutecznie. A chociaż natarczywie ścigał ich nieprzyjaciel, jednak odwrót odbył się w porządku.

Włochy.

(Sprawy w izbach piemoneckich. — Potoczne.)

Z rozpraw drugiej izby piemoneckiej z 6. maja przytacza gazeta tryestyńska następujące szczegóły: Buffa powiedział: W traktacie pokoju obudza zajęcie tylko kwestya komercyjna; zdaje się jednak, że na ważny wniosek reprezentanta piemoneckiego odbyły się narady w interesie całych Włoch, których doniosłości nie można poznać z protokołów, i przeto byłby on wielce obowiązującym ministrowi, gdyby zechciał udzielić wyjaśnienia w tej mierze. *Cavour* odpowiedział na to w długiej mowie: Sardynia zawierając przymierze z Anglią i Francją oznaczyła tem bliżej stanowisko swoje wśród wojujących mocarstw, i nie przeto nie mogło być przedsiębraniem bez jej przyzwolenia. Armia piemonecka dopełniła swego zadania, i traktat pokoju przywróci też stosunki przyjaźni, jakie istniały zawsze między domem Sabaudzkim i Cesarzami Rosyi. Co do interpelacyi względem uwag nad prasą belgijską, musi mowca powtór-

rzyć to samo, co wyrzekł już przed pięciu laty, mianowicie, że nawet najwolniejsza prasa nie wiele może zaszkodzić stosunkom wewnętrznym, ale zato wywiera bardzo niebezpieczny wpływ na stosunki państwa z zagranicą.

W sprawie obsadzenia Włoch obcemi wojskami doręczył minister pełnomocnikom Anglii i Francji nie *memorandum*, lecz notę gabinetową, którą bardzo dobrze przyjęto. Deputowani austriacy słusznie mówili, że nie mogą zajmować się tą kwestyą, gdyż nie wiedzieli, że zostanie wytoczona, i nie otrzymali przeto żadnych instrukcji. Przechodząc do stosunków z Austrią wspominał p. Cavour, że sardyńscy i austriacy pełnomocnicy rozeszli się po skończonych konferencyach w przyjaźny sposób, i że musi oddać wszelką sprawiedliwość przyzwoitemu i grzecznemu ich postępowaniu.

Na posiedzeniu izby drugiej z 7. maja udzielał prezydent ministrów dalszych wyjaśnień o traktacie pokoju, jako też o traktacie podpisanym ze strony Francji, Austrii i Anglii. Wkońcu przyjęła izba prawie jednogłośnie następującą mocę deputowanego Carlo Cadorno:

„Po wysłuchaniu wyjaśnień pana prezydenta ministrów pochwała izba narodową politykę rządu królewskiego i postępowanie pełnomocników piemontskich na kongresie paryskim, i spodziewając się, że rząd wytrwa stale w tej polityce, przechodzi do porządku dziennego.“

— We **Floreny** wiadano już 6go b. m. drogą telegraficzną, że na dniu 5go i 6go b. m. przybyli Ich królewicz. Mości Wielkie Księstwo Toskanii z dostojną familią swą do Rzymu.

— Z **Rzymu** donoszą, że prałaci Capalti i Franchi mają towarzyszyć kardynałowi Patrizi do Paryża.

Rosya.

(Ruch w prowincyi i nad rzeką Amur.)

Wiadomo już z dawniejszych doniesień o umiejętnej wyprawie do wschodniej Syberyi. Najnowsze wiadomości z Irkucka sięgają po dzień 13. marca. Przywieziono tam znaczny zbiór zwierząt, roślin i minerałów; zdjęto już plan biegu rzeki Amur, i spisano astronomiczne w tym względzie spostrzeżenia. Z planu okazuje się, że źródła Amuru znajdują się w terytorjum rosyjskiem pod 53 stopniem. Aż do dawniejszego miasta Albasina płynie w kierunku północno-wschodnim, potem w kierunku południowym, i wpada pod 47° do wielkiej rzeki Sungari-Ula, mającej źródła swe w Mandżuryi. Chabarów nazwał cały ten system rzeczny „Amur“, a nazwa ta potąd się zachowała. Nad brzegami jego rośnie dziki winogrod, który może da się uszlachetnić, a prócz tego znajdują się i lesne drzewa orzechowe, pewny rodzaj drzew korkowych, rozmaite rodzaje ptactwa i owadów, jakie tylko znaleźć można pod zwrotnikami. Z Kijachty donoszą, że w Chinach wielki brak pieniędzy. Rząd każe bić pieniądze miedziane i ołowiane; miedź otrzymywano potąd z królestwa Anan, które teraz powstańcy opanowali. Gdyby dobywanie miedzi założono nad Leną, otrzymanoby ztąd wielką korzyść, gdyż Chinczycy nabywaliby miedź za każdą cenę. Rosyjanie nie mieli potąd czasu o tem pomyśleć, gdyż przedewszystkiem zajmowali się uzyskiwaniem złota. Nigdy jeszcze przedtem nie było takiego ruchu w Syberyi wschodniej: urzędnicy, oficerowie, kupcy i ci, co za złotem szukają, zbierają się tam w tak wielkiej liczbie, że krajowcy stanowią daleko już mniejszą część ludności. Główną zaś przyczyną ściągania się tylu ludzi do tych okolic jest formacja wojsk po tamtej stronie Bajkału i wieść o bogatych pokładach złota.

Montenegro.

(Memoryal księcia Czernogórskiego.)

Słychać, że książę czernogórski zamierza o wypracowaniu obszernego memoriału o stosunkach Czernogóry do Turcyi. *Serbski Dnevnik* zawiera korespondencję zapewne przyslaną mu z Cetynii, z której powziąć można wiadomość o rodzaju domagań się księcia od Turcyi, a jak upewniają, może trwały pokój tylko na tej podstawie być utrzymany.

W memoryale tym, pisze książę czernogórski między innemi: „Naród czernogórski, który niepodległości swej bronił orężem przeszło lat 466, gotów jest i teraz stawać mężnie w obronie ojczyzny; dzieje świata mogą o tem poświadczyć. Lecz jeśli ustawiczne utarczki pograniczne mają raz ustać, natenczas należałoby zwrócić wszystkie te ziemstwa, które niegdyś do Czernogóry należały, i przywrócić granice dawnej Iwanbegowiny, gdyż inaczej musiałaby Czernogóra zwodzić wieczne walki z Turcyą dla samego już chleba powszedniego i zaspokojenia głodu. Czernogóra dowiodła już przed trzema laty, jak umie stawać w swej obronie, a Austriya wskazała interwencyą swoją w Konstantynopolu, po czyjej stronie była słuszność. Ze Czernogóra była odtąd tak samo niezawisła jak i Turcyja, uznała to Porta wyraźnie, gdyż nieraz traktowała z Czernogorą o pokój. Między rokiem 1807—14 należały jeszcze do Czernogóry: Grabowo, Zupa, Banjan, Piva, Drobnjac i cała kraina aż do rzek Tary i Lima. Grahowo i Zupa potąd jeszcze są w posiadaniu Czernogórców, lecz o inne miejsca z okolicami trwa walka ustawiczna, i należą dziś do Hercogowiny, jutro do Bośni, pojutrze zaś do Albanii, to znów do Czernogóry. Spuz i Żabliak wybudowali Czernogórcy; panowali tam dawniej, a teraz powiewają w tych miejscach chorągwie tureckie. Przed trzema laty usiłowali Czernogórcy zdobyć je napowrót od Turków, lecz przelali krew swoją na próżno. Pod opieką swych książąt usiłowali wprowadzić cywilizację

do kraju, lecz musieli ustawicznie trzymać się oręża dla odpierania najazdów tureckich, tak, że u nich miasto postępu i oświaty była zawsze broń ojcem a odwaga matką. Egzystencję narodu stanowiła wieczna walka, ustawiczny aż po dziś dzień rozlew krwi. O podźwignieniu oświaty, o umiejętnościach, religii, handlu i o porządku na wzór innych państw europejskich nie mogło być mowy mimo najlepszych zawsze chęci władcyków czernogórskich. Życie całego narodu wystawione było zawsze na niebezpieczeństwo w tem krwawem strażowaniu; Czernogórcy i ich pobratymcy sławiający w Turcyi byli ostatnimi męczennikami chrześcijańskimi w Europie. Z tego wszystkiego okazuje się, że Czernogórze muszą być przywrócone dawne jej granice; musi jej być zwrócony port w Antiwari, gdzie niegdyś król serbski Radosław miał swoją rezydencję, i za który bohaterowie czernogórscy tyle krwi przelali. Ten port jedynie zdoła Czernogórze dać siłę żywotną, i cały kraj pomyślnością obdarzyć. Przed trzema laty podnieśli Czernogórcy oręż, by zdobyć dla kraju swego to, co mu jest niezbędnem: dawne granice Iwanbegowiny. Austriya — stoi dalej w tym memoryale — uznała ich prawa; pośredniczyła w tej sprawie w Konstantynopolu, a Czernogóra polegając na mądrości wysokiego rządu austriackiego skłoniła się do złożenia broni. Teraz zaś, gdy spokój europejski przywrócono, spodziewają się Czernogórcy, że wielkie mocarstwa chrześcijańskie postarają się o to, by biedny kraj cieszyć się mógł porządkiem u siebie i trwałym pokojem, i że i jemu ułatwią drogę postępu, jakiego od Turcyi się domagają. a to tem bardziej, że Czernogórcy dla swej waleczności i dla miłości Zbawiciela godni są tego itd. — Memoryał kończy tem powtórnem twierdzeniem, że Czernogóra tak długo nie może korzystać z dobrodziejstw cywilizacyi, pokąd nie otrzyma tych granic, bez których kraj się wyżywić nie zdoła.

Turcyja.

(Rozkład wojsk tureckich. — Straty kupców. — Powrót wojsk. — Pomiar kraju. — Pożar. — Porządki w Konstantynopolu. — Reprezentacya Czerkiesów. — Kolejne przeprowadzenie wojsk z Krymu.)

Wiadomości z **Konstantynopola** na Tryest są z 28. kwietnia. Rząd turecki postanowił skutkiem zawarcia pokoju rozłożyć w następujący sposób swoje wojska: Pułki rumelskie udadzą się na Warne do Szumli, anatolskie na Trebizondę do Erzerum, a pułki należące do armii Konstantynopolskiej powrócą do stolicy.

Zniechęcenie stanu handlowego — pisze *Gazeta tryestyńska* — doszło już w stolicy tureckiej do najwyższego stopnia; niezmierne straty, jakie poniosło wiele domów w spekulacyach ze zbożem i mąką, pociągną za sobą wkrótce liczne bankructwa. Są kupcy, którzy w ciągu wojny zebrali najmniej 50 tysięcy funtów szterlingów czystego zysku, a przecież popadli jeszcze w niedobór od czasu, jak stosunki polityczne wzięły zupełnie inny obrót. W ostatnich ośmiu dniach przybyły jeszcze z Ameryki okręta z mąką i bobem, przyczem okazała się strata wynosząca 50 procent.

Datowana z 28. z. m. korespondencya z **Konstantynopola** w dzienniku *Osserv. Triestino* podaje następujące szczegóły: Zabieranie wojsk sprzymierzonych w Krymie na okręta odbywa się bardzo spiesźnie. Wojska francuskie, które w roku 1854 przybyły do Konstantynopola, i korpusy Zuawów, przeznaczone do Algieru, przepłynęły już Bosfor; także rekonwalescentów i materyały szpitalu wojskowego zabrano już na okręta.

Komisya złożona z trzech francuskich oficerów sztabowych pod kierunkiem uczonego Pacheta udaje się do Erzerum w misyi naukowej, mianowicie dla ułożenia dokładnej typograficznej karty kraju.

Wielka baraka angielska w Haidar Basza w pobliżu koszar Pelimie pod Skutari została zniszczona pożarem; także na bazarze owoców i jarzyn w Konstantynopolu wyrządził pożar znaczną szkodę.

Powzięto zamiar ponumerować domy w Konstantynopolu i opatrzyć ulice lepszym brukiem.

— Deputacya mieszkańców kaukazkich, która przybyła do **Konstantynopola**, nie reprezentuje podług paryskiego dziennika *Presse* wszystkich Czerkiesów, lecz składa się cała z Abchazów, mieszkańców wielkiej i małej Abchazyi, osobliwie z Pszuhów i Uebiszów, a zatem z najdzielniejszych wojowników, którzy Rosyanom nie mało już dokuczali. Pomiedzy przywódcami znajdują się także Alani i Nadhogojsze, którzy mieszkają w pobliżu Anapy, i żyli w przyjaźni z Rosyanami, ale pozostali zawsze niezawisłymi. Jest nawet kilka bardzo znakomitych familii, które pochodzenie swe wywodą od frankońskich rycerzy, jako to Marszania, Piszain i Szanalele, a które mają pochodzić od rycerzy Szymona Marchand, Pisani i Chanaileilles (dziś jeszcze istnieje znakomity ród francuski tego imienia), i pokazują dziś jeszcze zbroje i herby z średniego wieku. Na zapytanie, dlaczego nieodzywiali się w ciągu kampanii mingrelskiej, odpowiedzieli Abchazowie, że nie mogli działać wspólnie z Omerem Baszą, ponieważ nieważał na mądre rady ich księcia Hamed Beja. i nie mogli przeto pochwalać jego przedsięwzięcia. Reprezentowane w tej deputacyi szczepy mieszkają między Auapą, a głównym łańcuchem gór kaukazkich i Suchum-Kale. Szlagnuje i Nadhogojsze przyjęli po największej części w ciągu zeszłego wieku wiarę mahomedaniską; tylko mała część ich wyznaje wiarę chrześcijańską. W właściwej zaś Abchazyi przeważa żywioł chrześcijański. Przed przybyciem deputacyi abchazyjskiej znajdował się w Stambule także poseł Czerwaszipów z Samurzakhanu, którzy dawniej wprawdzie podlegali Rosyanom, ale po wyjściu załóg rosyjskich wysadzili natychmiast w powietrze kościół ruski i ogłosili się niezawisłymi. Posłannika tego, który odjechał na ośm dni przed przybyciem Abchazów, od-

prawiono z tą pociechą, że w paryskim traktacie pokoju zastrzeżona jest wyraźnie amnestya, która Czerwasipów ochroni od zemsty rosyjskiej.

— *Journ. de Const.* donosi z **Krymu** z 22. kwietnia: Armie sprzymierzone zajmują się głównie przygotowaniem do odwrotu. Te wojska francuskie, które przybyły do Krymu po ostatnich już wypadkach wojennych, i przeto nie były jeszcze w ogniu, wysłane będą wprost do Afryki, gdy tymczasem inne, co odbyły kampanię i oblężenie powrócą do Francji. Z wojsk angielskich odejść ma niezwłocznie do Kanady lekka dywizya i 2ga dywizya pod wodzą sir Collin Campbell'a. Gwardya królewska wraca do Anglii; dywizya szkocka pozostanie w Gibraltarze, na Malcie i na 7miu wyspach. Do Indjów pójdzie 3 pułków piechoty i 2 pułki konne (oprócz 10. i 12. pułku huzarów). Jeden pułk pójdzie do Australii dla zastąpienia pułku 89.; legia niemiecka odpłynie do Przylądka, a inne wojska porożysłane będą do rozmaitych kolonii angielskich. — Z Bałakławy odpłynęło już 6000 Sardów do kraju. Względem zabrania na okręta wojsk angielskich z Kerczu nie wydano jeszcze rozkazów. Stan wojska pomyślny. Dopiero po zabrananiu wszystkiego zerwana być ma kolej żelazna i do Konstantynopola przywieziona.

Azja.

(Doniesienia z Persji. — Powody wyprawy Persów i zajęcie Heratu.)

— W Erzerum otrzymano wiadomości z Persji sięgające do połowy marca. Herat obsadzono oddziałem kawalerji perskiej, a z Persji idą nowe posiłki wojskowe dla odwrócenia napadu z Kandaharu. W krainie między Teheranem i Heratem nie było tego roku deszczów zwyczajnych, i rząd też wynikają znaczne trudności w pochodzie wojsk. Poseł angielski opuścił z całą świtą Tabridę 11. marca, i udał się na Mossul do Bagdadu. — Spodziewają się powszechnie, że pod Buszyrem pojawi się wkrótce eskadra angielska, lecz według otrzymanych z Indjów doniesień rzecz ta nie bardzo podobna do prawdy.

— Dziennik *Kaukas* wychodzący w Tyflidzie, zawiera następujące wiadomości z Teheranu: Życzenia i wymagania perskiego dworu zmierzają do tego; ażeby każdy z książąt Afgahanistanu poprzestawał na swojej prowincji i nie rozciągał swej władzy na okrąg drugiego. W ten tylko sposób będzie zabezpieczony spokój kraju i gościńców, który dla rozwoju handlu i utrzymania porządku w Khorassanie jest potrzebny. Przed niejakim czasem, po śmierci Kukhandil-Khana, księcia Kandaharu, powstały nieporozumienia między jego braćmi i synami względem sukcesji. Rząd Szacha Jego Mości zamyślał ze względu na szczególniejsze przywiązanie zmarłego Kukhandil-Khana, mianować jednego z swych dygnitarzy, któryby synów zmarłego pogodził z ich stryjami. Lecz Emir Dost-Mahomet-Khan korzystając z śmierci Kukhandil-Khana i z powstania w Heracie, wkroczył z dość znaczną armią do Kandaharu pod pozorem żałoby i niby dla pogodzenia synów swego brata pomiędzy sobą. Bracia i synowie zmarłego nie domyślając się żadnej zdrady i w przypuszczeniu, że uczucie miłości braterskiej ku zmarłemu Khanowi skłoniło go odwiedzić ich w tak smutnej chwili, przyjęli go z wielkimi honorami. Ale wkrótce po wnijsciu do Kandaharu zajął swem wojskiem bramy miasta, odebrał swoim braciom i synowcom administrację i zmusił ich do ucieczki w różne strony. Bracia zmarłego Kukhandil-Khana, a mianowicie Dakhlidil-Khan, Mahomet-Sadyk-Khan, Mahomet-Omer-Khan, Kumil-Menkhdjeddin-Khan, a z nimi Sultan Ali-Khan, który w zamiarze służenia Szachowi Persji przed dwoma laty przybył do Teheranu i był zaszczycony tytułem Satrapy (Satrip) i Monzesseruddevelle, podali żałobę do Jego Mości Szacha Persji. Prosząc o obronę przeciw gwałtom Emira Dosta-Mahometa-Khana, żądali, ażeby prowincje Kandaharu zostały pod administracją sukcesorów Kukhandil-Khana. Emir Dost-Mahomet-Khan będąc panem Kandaharu, gotował się równocześnie uderzyć na Herat, ale książę Mahomet-Yussuf-Khan, zwierzchnik Heratu, tudzież wszyscy dygnitarze i ulemowie tego miasta postali do perskiego rządu prośbę, ażeby za nimi się ujęto, przedstawiając, że mieszkańcy Heratu tak są przejęci trwogą, że wszyscy zabierają się opuścić swe siedziby. Wkrótce potem otrzymano z Seistanu, kraju należącego do Persji wiadomość, że Emir Dost-Mahomet-Khan polecił jednemu z swych synów wkroczyć do Seistanu i Beludzystanu. Ten postępek Emira Dosta-Mahometa-Khana, którego skutkiem byłyby najgłębniejsze zawichrzenia w kraju i naruszenie spokojności w Chorassanie, spowodował rząd Szacha Jego Mości wyprowadzić armię do Heratu, ażeby zastąpić tę prowincję od nieprzyjaciela i zabezpieczyć spokojność w Chorassanie. Wyprawę tę przedsięwzięto w tym zamiarze, ażeby zmusić Emira Dosta-Mahometa-Khana, by zaniechał swych napadów i poprzestał na swej prowincji Kabulu. Dziennik *Kaukas* dodaje, że przy odejściu tej wiadomości armia Szacha ruszyła w pochód na Herat, lecz nie nadeszły jeszcze dokładne wiadomości, jak się ta ekspedycja zakończyła.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 13. maja. *Monitor* ogłasza dekret cesarski, mocą którego z klasy roku 1847 tylko 100.000 ludzi ma być powołanych do służby wojskowej. — Dalej ogłasza dziennik urzędowy z wyrazem uznania notę zawartą w *Monitorze belgijskim*.

Berlin, 13. maja. Książę Fryderyk Wilhelm odjedzie dnia 17. b. m. do Londynu. Owdowiała Cesarzowa Rosyjska oczekiwana tu 18. b. m.

Turyń, 13. maja. W Senacie wyraził Castagnetto obawę, że polityka gabinetu może spowodować zawikłania między Piemontem a Austryą. Hrabia Cavour odpowiedział na to w podobny sposób jak w izbie deputowanych: że Piemont dążył do rozbioru kwestyi włoskiej na konferencyach w Paryżu; polityka Austrii nieharmoniuje z polityką Piemontu, to musiano poddać pod dyskusję. — Jenerał Dabormida otrzymał misję do Petersburga.

Wyszło urzędowe uwiadomienie o mianowaniu hr. Chreptowicza ambasadorem rosyjskim w Londynie.

W Malcie zaszły zatargi między legją włoską a wojskiem angielskiem. Inspektor policyi został zabity; buntownicy schronili się do małej warowni, gdzie ich otoczono.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie.)

Lwów, 16. maja. Na naszym dzisiejszym targu płacono za półkorzec pszenicy (77 funt. więd.) 4r.53k.; żyta (76 funt.) 4r.1k.; jęczmienia (61 funtów) 3r.51k.; owsa (41½ funt.) 2r.17k.; hreczki 3r.52k.; kartofli 2r.4½k.; — za wiedz. cetnar siana 49½k., słomy paszniczej 48k., podściółki 38k.; — sąg drzewa bukowego kosztował 13r.15k., dębowego 11r., sosnowego 10r.30k.; kwartę krup pszennych sprzedawano po 13k., jaglanych po 7k.; — lwowski funt smalec wieprzowego po 22k. m. k.

Wiedeńskie kursy papierów.

	Dnia 13. maja.	w przecięciu
Obligacje długu państwa	5% za sto 84½ 3/8	84½ 1/16
detto pożyczki narod.	5% " 85½ 3/8	85½ 3/8
detto z r. 1851 serya B.	5% " —	—
detto z r. 1853 z wypłatą	5% " —	—
Obligacje długu państwa	4½% " —	—
detto	4½% " —	—
detto z r. 1850 z wypłatą	4% " —	—
detto	3% " —	—
detto	2½% " —	—
Pożyczka z losami z r. 1834	—	—
detto	—	—
detto z r. 1839	129½ 128½	129¼
detto z r. 1854	108½ 3/8	108½ 3/8
Obl. wiedz. miejskiego banku	2½% " —	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850	5% " —	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5% " —	—
detto krajów koron.	5% " —	—
Akcyje bankowe	1122 1125	1124
Akcyje n. a. Tow. eskp. na 500 zlr.	522½	525½
Akcyje c. k. uprz. Tow. kred. dla hand. i przem. 377 384½	377 384½	380½
Akcyje kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 zlr.	2872½ 2876½	2875
Akcyje kolei żel. Glognickiej na 500 zlr.	—	—
Akcyje kolei żel. Edynburskiej na 200 zlr.	—	—
Akcyje kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 zlr.	—	—
Akcyje Dunajskiej żeglugi parowej na 500 zlr.	592 598	594
Akcyje austr. Lloyda w Tryescie na 500 zlr.	447½ 450	448½
Galicyski listy zastawne po 4% na 100 zlr.	—	—
Renty Como	—	—

Wiedeński kurs weksłów.

	Dnia 13. maja.	w przecięciu
Amsterdam za 100 holl. złotych	84½	84½ 2 m.
Augsburg za 100 zlr. kur.	102½ 1/4	102½ 1/4 uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę 24½ fl.	101½ 1/4 1.	101½ 1/4 3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	75 74½	74½ 2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	2 m.
Liwurna za 300 lire toskań.	—	2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	10-3 2 31.	10-3 3 m.
Lyon za 300 franków	—	2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	102½ 1/4 1/4 1.	102½ 2 m.
Marsylia za 300 franków	119 119 1.	119 2 m.
Paryż za 300 franków	119½ 119 119½ 1.	119½ 2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	270 269	269 31 T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	—	T. S.
Cesarskie dukaty	5½	5½ Agio.
Dukaty al marco	—	— Agio.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 14. maja o pierwszej godzinie po południu.
 Pożyczka narodowa 5% 84½ 1/16 — 84½ 1/16. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 90 — 91. Lomb. wen. pożyczki z 5% 91 — 92. Obligacje długu państwa 5% 84½ — 84½, detto 4½% 75 — 75½, detto 4% 68 — 68½, detto 3% 50 — 50½, detto 2½% 41½ — 41½, detto 1% 17 — 17½. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 93 — 93½. Detto Oedenbursk. z wypł. 5% 91½ — 92. Detto Peszt. 4% 92½ — 93. Detto Mediol. 4% 90½ — 90¾. Obligacje indemn. nizsz. austr. 5% 87 — 87½. Galic. i węgier. 5% 76½ — 77. Detto innych krajów koron. 81 — 82. Obl. bank. 2½% 61½ — 62. Pożyczki loter. z r. 1834 228 — 228½. Detto z r. 1839 128½ — 129. Detto z r. 1854 108½ — 108½. Renty Como 13 — 13½.
 Galic. list. zastawne 4% 82 — 84. Północ. Oblig. Prior 5% 87½ — 88. Glognickie 5% 80 — 81. Obligacje Dun. żeglugi par. 5% 82½ — 83. Oblig. Lloydy (w srebrze) 5% 88 — 89. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 275 frank. za szt. 114½ — 115. Akcyj bank. narodowego 1118 — 1120. Akcyje c. k. uprzyw. towarzystwa kred. 380 — 380½. Akcyje niz. austr. tow. eskomp. 104½ — 105. Detto Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 255 — 257. Detto półn. kolei 284 — 284½. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 380 — 380½. Detto tow. żegl. parowej 582 — 584. Detto 13. wydania 573 — 575. Detto Lloyda 445 — 450. Peszt. mostu łańcuch. 66 — 67. Akcyje młyna parowego wiedz. 80 — 82. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 18 — 20. Detto 2. wydania 30 — 33. Esterhazego losy 40 zł. 72½ — 73. Windischgräza losy 25½ — 25½. Waldsteina losy 25½ — 25½. Keglevicha losy 10 — 10½. Ks. Salma losy 39 — 39½. St. Genois 39½ — 39½. Palfiego losy 38½ — 39.
 Amsterdam 2 m. 84½. — Augsburg Uso 102½. — Bukareszt 31 T. 270. — Konstantynopol 31 T. — — Frankfurt 3 m. 101½. — Hamburg 2 74½. — — Liwurna 2 m. 102. — Londyn 3. m. 10.3. — Medyolan 2. m. 102½. — Paryż 2 m. 119½. — Cesarskich ważnych dukatów agio 5½ — 5½. — Napoleonsdor 7 58 — 7 59. Angielskie Sovor. 10 10 — 10 11. — Imperyal ros. 8 10 — 8 11.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 16. maja.

Oblig. długu państwa 5% $84\frac{11}{16}$; $4\frac{1}{2}$ 74 $\frac{3}{4}$; 4% —; 4% z r. 1850 — 3% —; $2\frac{1}{2}$ % —. Losowane obligacje 5% —; Losy z r. 1834 za 1000 zlr. —; z r. 1839 128 $\frac{3}{8}$. Wiedeński miejski bank. — Węgierski obl. kamery nadw. —. Akcje bank. 1118. Akcje kolei półn. — Głognickiej kolei żelaznej —. Odenburskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 583 Lloyd —. Galic. listy zast. w Wiedniu Akcje niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 zlr. 525 zlr.

Amsterdam l. 2. m. $84\frac{3}{4}$. Augsburg $102\frac{1}{4}$ 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt $101\frac{1}{4}$ 2. m. Hamburg $74\frac{3}{4}$ 2. m. Liworno — l. 2. m. Londyn 10 — 3. l. m. Medyolan $102\frac{1}{2}$. Marsylia — l. Paryż $119\frac{1}{8}$. Bukareszt 269. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —; 5% niż. austr. obl. indemn. —; innych krajów koron. 76 $\frac{3}{4}$. Renty Como — Pożyczka z roku 1854 $108\frac{1}{16}$. Pożyczka narodowa 85 $\frac{1}{8}$. C. k. austr. akcje skarb. kolei żelaz. po 500 fr. 385 $\frac{1}{4}$. fr. Akcje e. k. uprzyw. zakładu kredy. 382.

Sposrzedzenia meteorologiczne we Lwowie

dnia 15. maja.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6. god. zrana	324.95	+ 9.0°	81.9	południowy sł.	pochmurno
2. god. popol.	324.50	+ 17.0°	50.4	zachodni	"
10. god. wiecz.	325.01	+ 11.5°	82.3	"	"

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 16. maja.

Hr. Baworowski Włodz., z Krakowa. — PP. Seńkowski Alex., adwokat kraj., z Hłonicza. — Czajkowski Jan, z Bóbrki. — Brzozowski Jan, z Rożniowa. Pokostowski Jan, z Pomieć. — Kupecki Jan, z Pomezyna. — Dzierzanowski Emil, z Czortkowa. — Duniewicz Edw., z Nowoszyca. — Łyżak Wojciech, c. k. oficyał, z Brzozowa. — Suchodolski Stanisł., z Tomaszowa. — Zabielski Józef, z Przeworni. — Doktor Józef, c. k. prok. finans., z Wiednia. — Kirchmayer Jan Kanty, z Krakowa. — Zawadzki Marcin, z Orzechowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 16. maja.

Hr. Badeni Wład., c. k. szambelan, do Wiednia. — Hr. Komorowski, do Złoczowa — PP. Bucher, c. k. lekarz pułkowy i Rakus, c. k. porucznik, do

Gródka. — Szawłowski Ludwik, do Dubiecka. — Baczyński Jakób, do Krzywego. — Torosiewicz Michał, do Poltwy. — Kirchmayer Jan Kanty, do Kurowicz. — Szawłowski Tytus, do Barycza.

T E A T R.

Jutro: „Benefis i pożegnalny koncert siostr Zofii i Izabeli Duleken na Melafonie (Concertina) i Fortepianie.“ — Oraz komedia z francuskiego w 2 aktach: „Patrol noeny.“

Drugi Koncert siostr Duleken obudził wczoraj mocniejsze jeszcze zajęcie — liczne oklaski i przywoływania towarzyszyły mu aż do uniesienia. Świetne zebranie publiczności i staranna gra członków dramatycznych tworzyły całość tego widowiska. — Po komedii „Okreżne“ przywołano wszystkich artystów i oddzielnie p. Chełchowskę.

T e r m i n a

sprzedaży, kupna, dzierżawy, licytacji i t. d.

Dnia 19. maja: Licytacja na restaurację gościńca we Lwowie. — Licytacja na dostawę rozmaitego materiału do stajen eraryalnych w Drohowyżu we Lwowie. — Licytacja obligacji indemnizacyjnych w nominalnej wartości 800 zlr. m. k. we Lwowie.

Dnia 20. maja: Wydzierżawienie gruntów miejskich w Gródka. — Wydzierżawienie miejskich jatek w Kołomyi. — Licytacja na restaurację mostu nr. 13. w Czortkowie.

Dnia 21. maja: Licytacja realności nr. 67 w Wołoskiej Wsi, w Bolechowic. — Wydzierżawienie miejskich jatek w Kołomyi.

Dnia 26. maja: Licytacja na wybudowanie mostu nr. 247 pod Smolnicą w Sanoku. — Licytacja na dostawę materiału do budowy gościńca w Zaleszczykach.

Dnia 28. maja: Licytacja książek po zmarłym księdzu Stanisławie Winnickim we Lwowie.

Dnia 29. maja: Licytacja na dostawę materiału do utrzymania gościńca w Brzeżanach.

Dnia 30. maja: Licytacja realności nr. 479 $\frac{1}{4}$ we Lwowie.

Dnia 31. maja: Licytacja dóbr Chwałowice z przelegościami w Złoczowie.

KRONIKA.

W Paryżu wyszło teraz z druku dzieło o uzyskanej od najdawniejszych aż do teraźniejszych czasów w całym świecie ilości złota i srebra. Autorem tego dzieła jest p. Narcys Tarasienko-Otreżków, rosyjski radca stanu. W pierwszym tomie wykazuje autor, że obecnie otrzymują w przecięciu rocznie kruszców drogiech: 1) w Europie łącznie z Rosją 26.805 kilogramów złota, 161.444 kilogramów srebra, razem wartości 125 milionów franków; 2) w Ameryce łącznie z Kalifornią 169.834 kilogramów złota, 755.180 kilogramów srebra, razem wartości 734 milionów franków; 3) w Azji 2700 kilogramów złota, 110.000 kilogramów srebra, razem wartości 114 milionów franków; 4) w Afryce nie ma kopalni srebra, złota zaś uzyskuje 4200 kilogramów wartości 13 milionów franków; 5) w Australii uzyskuje również tylko złoto, a mianowicie 290.360 kilogramów wartości miliarda franków. W całym więc świecie uzyskuje rocznie do 518.199 kilogramów złota i 1,026.624 kilogramów srebra w ogólnej wartości 1988 milionów franków. A że cała, od najdawniejszych czasów aż po dziś uzyskana ilość kruszców drogiech wynosić ma do 15 314.653 kilogramów złota i 244,410.170 kilogramów srebra wartości 102.684 milionów franków, przeto otrzymywana teraz w przecięciu roczna ilość tych kruszców jest w stosunku do ogólnej tej ilości, jak 2 do 100. Ta corocznie uzyskiwana ilość drogiech kruszców jest bardzo znakomita, zwłaszcza że w przeciągu lat pięćdziesięciu (jeśliby kopalnie złota i srebra zawsze były tak jak teraz obfite) możnaby ich tyle otrzymać, ile poprzednicy nasi w ciągu 1500 lat zdobyli. Trudno też pojąć, dlaczego tak znaczny przybytek złota i srebra nie wpłynął widocznie na nasze stosunki pieniężne, a nawet znaczne posyłki kruszców tych do Chin i Indów nie mogą tego żadną miarą usprawiedliwić.

Jak już wspomniano, uzyskano po dziś według podania autora złota i srebra w ogóle w sumie 102.684 milionów franków. Z tego przypada na czas aż do początku ery chrześcijańskiej 2,245.265 kilogramów złota i 63,630.123 kilogramów srebra, razem wartości 21.640 milionów franków; odtąd zaś

	złota kilogram.	srebra kilogram.	wartości ogół. mil. franków.
Od urodzenia Chrystusa Pana do roku 1492	6,123.711	13,662.107	23.459
Od 1492 do roku 1810	3,856.487	137,096.830	40.523
" 1810 " " 1825	270.190	6,237.414	2.228
" 1825 " " 1848	863.514	16,715.923	6.599
" 1848 " " 1851	339.535	3,013.411	1.803
" 1851 " " 1855	1,615.654	4,054.262	6.375

Złota więc coraz więcej uzyskiwano, a mianowicie w coraz większej progressy. Przeciętny zysk podniósł się bowiem od pierwszego (od roku 1go do 1492 po nar. Ch.) do drugiego peryodu (1492 do 1810) z 4106 do 12,477 kilogramów; w najbliższym zaś tylko piętnastoletnim trzecim z kolei peryodzie (od 1810 do 1825) podniósł się znowo o 50%, to jest do 18,012 kilogramów, w czwartym do 37,544, w piątym do 113,178, a we cztery lata później nagle do przeciętnej ilości 403,912 kilogramów. Zysk srebra natomiast wynosił od pierw-

szego do drugiego peryodu od 8960 do 439,364 kilogramów w przecięciu, w trzecim zaś peryodzie zmniejszył się na 415,827, w czwartym podniósł się znowo do 726,779 kilogramów, a w piątym do 1,004,470 kilogramów, odtąd w szóstym peryodzie powiększył się tylko o 9120 kilogramów. Wartość przeciętna zysku rocznego wynosząca w pierwszym peryodzie zaledwie 16 milionów franków, podniosła się w drugim peryodzie do ilości 130 $\frac{1}{2}$ milionów, odtąd w trzecim peryodzie tylko do 152 $\frac{1}{2}$ milionów, gdy tymczasem od roku 1825 do 1848 powiększył się prawie w dwójnasób a mianowicie w ilości do 287 milionów, by w następnym czteroletnim tylko peryodzie powiększyć się więcej jeszcze niż w dwójnasób, a to do ilości 601 milionów, odtąd w ostatnich czterech latach powiększył się znowu niemal o 150%, i doszedł do wartości 1,592,631.651 fr. Znaczna to już ilość przeciętna lat 1851/55, lecz ztemwszystkiem mniejsza o przeszło 400 milionów franków od przeciętnych zysków w latach ostatnich, z czego okazuje się, że tego ostatniego roku zysk kruszczu nie tylko nie umniejszył się, lecz nadto ciągle się jeszcze powiększa. Wiadomo zresztą, że tak niezmierny przyrost kruszców drogiech pochodzi po większej części z Kalifornii i z kopalni australijskich. Według wykazu p. Otreżkowa przyczyniły się do tego niemniej i kopalnie europejskie, gdzie z każdym rokiem coraz więcej uzyskiwano złota i srebra.

W ogóle przypada z powyższej sumy ogólnej uzyskanych kruszców drogiech od czasów najdawniejszych aż do końca roku 1855 na

	złota kilogr.	srebra kilogr.	wartości ogół. mil. franków.
Europę	929.444	23,896.106	8.414
Azyę	7.558.938	72,366.362	42.708
Afrykę	2,104.694	1,259.220	7.292
Amerykę	3,549.295	146,591.473	41.646
Australię	762.282	"	2.625

tak, że Ameryka wydała tylko o 100 milionów mniej od Azji starożytnej, gdy tymczasem zysk drogiech kruszców w trzech innych częściach świata wynosi przeszło dwakroć tyle.

Galerya obrazów na korzyść galicyjskiego Zakładu ślepych w wielkiej sali ratuszowej otwarta codziennie o 9tej godzinie rano do 5tej po południu.

Bilety wstępne sprzedają się w księgarniach pp. Milińskiego i Wilda, w aptece p. Müllinga, i w sklepach pp. Adamskiego, spółki Kummera i Alex. Winiarza.

Przy dzisiejszej Gazecie Nr. 20. Dodatku tygodniowego.

Redakcyja Gazety Lwowskiej przyjmuje subskrypcyę na pogorzelców Nizankowic.